

Tale dimission

Det er en fornøjelse at stå her igen på en sådan festdag som i dag. Og hvad ligner mig mere end at medbringe en gammel kedelig bog. Jeg havde egentlig skrevet en anden tale end dagens bygget op omkring "Tom Browns skoledage", som jeg står med i hånden. Det er en 1800tals bog om miljøet på og nogle drenges oplevelser på en britisk kostskole i 1800talet. Det er en underholdende bog, der desværre nok har været medvirkende til at skabe en negativ opfattelse af kostskoler, privatskoler og den britiske skoleform, vi som skole har lidt under. Bøgerne afspejler tiden med ballade, studenterløjer og sjove episoder. Men også et hårdt miljø med afstraffelse, strenge lærere, mobning og ubehagelige ritualer og så var man klar til at komme ud og administrere imperiet. Bogen blev så populær, at den resulterede i flere spinoffs blandt andet den såkaldte Flashman-saga med titler som "Levemand ved hoffet", "Levemand til hest", der udkom fra 50erne og helt op i 1990erne. Hovedfiguren Flashman er en racistisk døgenigt, der altid befinder sig i et eller andet egoistisk plot eller uigennemtænkt rod. Sådan er det ikke i dag og slet ikke i Danmark eller på Herlufsholm, så den lægger vi væk. I stedet kommer nu den rigtige tale. Og I får ikke lov til at vælge som i festen.

Mine damer og Herrer, Stander, Hørere, men først og fremmest kære, kære 3.g eller kære dimittender skulle jeg måske sige på denne jeres sidste dag som elever og første dag som studenter

Tak for kampen! Den har af og til været hård, men fair. Der har indimellem været tacklet igennem, men i reglen med bold imellem, tak for; alkoholadvarsler, Coronakuller, shitstorme, rygermails, springning, gule sedler og meget meget mere.

Jeg har endda tilbudt nogle af jer et par år ekstra her på stedet, men I betakkede jer. En anden har jeg truet med at udskrive af skolen fordi hun deltog i undervisningen før hun var blevet indskrevet på skolen – Ja absurd at ville straffe en sådan iver. Og godt da den pågældende sluttede af med det ene 12tal efter det andet.

Jeg kan ikke sige, at alt var en fornøjelse, men samlet set har det været en fornøjelse at lære jer at kende. Der har været bølgegang med coronanedlukninger, tilsyn og meget andet, men I har i det store hele taget dette af til med sindsro, andre gange har I haft en fest – for det meste på den gode måde.

Af og til har jeg syntes, at nogle af jer havde rygrad som en medisterpølse, men det er jo ikke sandt. I har alle haft stamina og udrettet ting, som I har sat jer for. For det meste med stor beslutsom. Det har bare ikke altid lige været det som jeg, lærerne eller jeres forældre ville have jer til at gøre. Om det så har været indtag af pizza i stedet for at gå til bord eller parkering på skolens brandveje. Men der er ikke en eneste af jer her, der ikke har

udrettet noget i sin gymnasietid, som jeg ikke enten respekter eller ligefrem er imponeret af. I er altid ude på noget. Det skal jeg komme ind på senere.

Jeg har af og til sagt til forældrene, hvis det gik skidt, at det stort set aldrig var elevens skyld, sjældent lærerens, men næsten altid forældrenes skyld. Det må også gælde nu, hvor I har klaret jer så godt. I har selv gjort det, men jeres forældre har bibragt jer et væsentligt fundament. Tænk på det!

Jeg hørte engang i en radioudsendelse, at man bare skulle sige, at man var ude på noget, så troede folk, at man ikke var det – hvad enten man nu var det eller ej. Tro mig det virker ikke. Mit bedste eksempel er i en ventesal, hvor jeg glemte mig ind blandt nogle kvinder, da der ikke var trangt med plads. De kiggede misbilligende på mig hvorefter jeg forsøgte mig med at forklare: "Jeg er bare ude på noget" Tro mig det virkede ikke efter hensigten, men I og vi på Herlufsholm er ude på noget! Det er bare ikke altid det omverdenen tror, ja nogen gange er det ikke engang, det vi selv tror. Men vi har et flot projekt, som vi kan være stolte af!

Som jeg sagde til jer på 3.g's sidste skoledag. Skolen har eksisteret længere end Børsen og den står endnu "Burn the house down" bare ikke her på stedet. I virkeligheden har vi en historie, der er tæt på at være dobbelt så lang som Børsens og vi kan med stolthed sige som Napoleon ved pyramiderne "Årtusinder kigger på jer." Napoleon sagde også; "Mænd når I vender hjem, skal I vandre under triumfbuer" Det er derfor der skulle være to – nu er der tre. Den sidste tegnet af en dansker – husk det. Det gælder

måske ikke på alle fronter for skolen lige nu og her. Men jeg er sikker på, at det vil gælde for jer i det lange løb og I har været gode til at gribe solskinsdagene.

Johannes V. Jensen, som jeg skal komme ind på senere, beretter om Kimbrertoget, at det regnede i 7 år og så udvandrede Kimbrerne. Vi har ikke haft 7 års regnvejr og vi får det heller ikke, men skulle det ske kommer vi ikke til at udvandre til Posletten eller Ølbycenteret.

Som nævnt komme har I ikke blot har I opnået et højt snit, men I har udmærket jer indenfor talentarbejde, rent sportsligt (Røper P) og meget, meget mere. Men det hvad kan vi egentlig bruge det til.

Nogle af jer vil uden tvivl læse jura, det er en ikke ualmindelig beskæftigelse blandt Herlovianere. Der sidder mange advokater rundt omkring i landet, der kommer her fra skolen. Ja nogen af dem sidder her i dag. Faktisk så mange, at da vi skulle have udarbejdet en advokatundersøgelse havde vi vanskeligt ved at finde en uvildig advokat. Som jeg sagde til advokatundersøgeren: "Det var godt vi fandt dig – næste stop var Thorshavn"

Jeg hørte engang en jurastuderende sige, at den store hemmelighed ved den juridiske metode, er, at den ikke findes. Han er i dag professor.

Sandheden ved denne udtalelse er, at meget af det, der er vigtigt i tilværelsen, ligger imellem linjerne og er vanskelig at sætte på formel.

Som jeg sagde til IB i går, er det eksamensbevis I bringer med jer mindre værd end den udvikling I har gået igennem og I vil gå igennem. Det er den og jeres fremtidige beslutninger, der afgør værdien af jeres eksamensbevis. Det I tager med jer, herfra er jeres værdier og personlige udvikling. Og her er I solidt rustet.

Men husk følg altid ret frem for uret og altid pligt frem for ret og selvretfærdighed.

Herlufsholm var engang et kloster senere et gods og i dag en skole med et gods. Foranderlig og dog bestandig over århundrederne. En skole defineres først og fremmest gennem sine elever og lærere samt ikke mindst samspillet mellem dem. Sådan er det også her, men Herlufsholm er også meget mere end det; en kulturinstitution og for mange af jer et andet hjem. Mange af jer har fået venner for livet og har venner og familiemedlemmer, der har gået her. Forhåbentlig kommer mange af jer også tilbage med jeres børn. Netop denne samhørighed, der også gør skolen til en livsstil for mange ansatte, ikke mindst mange hørere betyder, at Herlufsholm rummer store følelser for mange af os. Det er en afgørende styrke, men lad os ikke gøre det til en svaghed. Lad ikke de store følelser skygge for fornuften. I de senere år har det ind imellem været tilfældet såvel internt som eksternt.

Tiden er foranderlig "Tempus mutatio est", som det står på skolens solur. Når man vender tilbage til Herlufsholm som gammelherlovianer kan det på sæt og vis fremstå som om skolen ikke har ændret sig. Klosterbygningen står som den gjorde, skolebeklædning, fugleskydning og meget mere fremstår

uforanderligt. Rør blot ikke ved min gamle jul, rør blot ikke ved min gamle skole. Men jo det skal vi. Jeg vil derfor også gerne dele følgende nyhed med jer. Jeg har flere gange sagt til jer, at jeg har fyret mig selv som rektor, så når nu jeg foretog vanvittige og ustyrlige dispositioner, så var der ingen sanktionsmuligheder og der ville i øvrigt komme en dygtig og kompetent rektor for at rydde op efter mig. Det har vi nu i Jimmy Burnett, der vender tilbage til skolen. Imidlertid holder jeg også op som vicerektor. Det er min egen beslutning og det er aftalt med forstander og ny rektor. Jeg skal dog stadig nok hjælpe til fremover, hvis nogen da har behov for min hjælp.

Og hvorfor fortæller jeg jer det. Det er jo jer der er i centrum. Er det fordi, der er forgået uacceptable ting, nej det sker hele tiden her som i resten af samfundet og det ansporer mig kun og der stikker heller ikke andet under stolen: Pointen er, at nogen af jer vil synes, at det er en fremragende ide, andre vil måske synes noget andet. Men Inden I styrter ud af kirken i jubel over, at I slipper af med mig, så husk at skolen fortsætter. Tingene forandrer sig. Der kommer nye rektorer, nye elever, nye lærere'. Herlufsholm ændrer sig verden ændrer sig og skolen står og falder ikke med en eller en gruppe personer.

Ja jeg vil ikke afvise, at en enkelt person i princippet kan være så fætter Vims og fumlegængeragtig, at vedkommende i en fjern fremtid kan sætte det hele over styr, men det er næppe sandsynligt. Midt i forandringen vil skolen bestå, i nye klæder og gevanter med andre mennesker, men Herlufsholm er større end hver enkelt af os og os alle tilsammen.

Johannes v. jensen skrev:

Hvad hånden former er åndens spor.
Med flint har oldbonden tømret, kriget.
Hver spån du finder i Danmarks jord,
er sjæl af dem, der har bygget riget.
Vil selv du fatte
dit væsens rod,
skøn på de skatte,
de efterlod!

Og ja vi skal skønne på fortiden, vores skatte og de spor vi sætter os. En af de største skatte skolen har er krucifikset, der hænger lige derhenne.

I 1960erne ville Nationalmuseet have krucifikset i sin besiddelse med det argument, at det hørte til på et museum. Den navnkundige rektor Kierkegaard svarede: "Herlufsholm er et museum". Det kan i øvrigt oplyses, at selv samme Nationalmuseum ved en senere lejlighed beskadigede krucifikset alvorligt. Det kunne næsten være et sindbillede på, hvordan det kan gå, når myndighederne forsøger at pille ved vores egenart og gøre sig til eksperter på Herlufsholm.

Men Herlufsholm er ikke kun et museum. Det er en skole til tiden og til fremtiden og kun sådan kan vi fortsat være relevante og eksistensberettigede. Vi skal hele tiden forandre og tilpasse os og det vil vi. Skolen rummer fremtiden i sig, men I rummer først og fremmest fremtiden I jer.

Snart træder I ud i sommernatten og oplever magien efter jeres flotte præstationer. For mange af jer vil Herlufsholm blive en parentes, måske nok en alvorlig parentes, men trods alt kun en del af jeres liv. Men I vil tage jeres venskaber, værdier og fundament med jer ind i fremtiden, når I spredes for alle vinde.

Og hvilket fundament, solide faglige resultater, en forskerspirevinder for første gang i knap 10 år, den første årgang i den reorganiserede biotekstudieretning oven i købet med faget biotek A som sidste eksamensfag. Læg hertil de ovennævnte sportsresultater, første årgang med frivillighedsuge og en helt uovertruffen sidste eksamensuge for blot at nævne få ting.

Behold en plads til hinanden og skolen i hjertet og vend tilbage til gerningsstedet en gang med tiden; med jeres børn, som jubilarer eller hvordan I nu end kan bidrage, men bær ikke kun over med, at det vil være en anden skole I møder fejr det omfavn det, som I nu omfavner fremtiden, når I forlader os.

Og send en taknemmelig tanke til lærere, bestyrelse, andre medarbejdere og ikke mindst de forældre der sendte jer herved.

Og med disse ord kære 3.g dimitterer jeg jer.

Kimbrertoget 7 år med regnvej. Ikke udvandre til Ølby centreret.

Hvor kunne I dog gøre det hun skulle jo ikke engang bruge det til noget

Truet med at smide en af jer ud, fordi hun mødte frem til undervisningen før hun var optaget på skolen.

Følg altid ret frem for uret, men altid pligt frem for ret og selvretfærdighed.

Herlovianerhjerne aldrig brugt

Opdragelsesanstalten ved Herlufsholm

Altid forældrenes skyld

Forældre jeg har ahft i gymnasiet